

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 36149
Nom: Federalisme fiscal: hisenda autonòmica i local
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1316 - Grau Economia	Facultat d'Economia	4	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1316 - Grau Economia	Menció en Economia Pública	OPTATIVA

COORDINACIÓ

PLA VALL ANGELES

RESUM

Federalismo Fiscal. Hacienda Autónoma y Local es una asignatura optativa que se cursa en el 4º curso del Grado en Economía. Esta asignatura forma parte del módulo Economía del Sector Público y de la materia Economía Pública y Sistema Fiscal y cuenta con 6 créditos ECTS. La asignatura se encuadra en la Intensificación Curricular de Economía Pública.

La materia Economía Pública y Sistema Fiscal persigue dotar al estudiante de un conocimiento y comprensión de las actuaciones y funciones del sector público y de algunos aspectos del sector público que tienen que ver con las diferentes políticas de ingresos públicos y los programas de gasto público. Dentro de esta materia destaca la asignatura obligatoria Economía del Sector Público, que pretende vertebrar todos estos conocimientos y preparar al estudiante para el resto de las asignaturas optativas de la materia. En concreto, en Economía del Sector Público, se introducirán los contenidos básicos que se desarrollarán en otras asignaturas como Evaluación Económica Pública, Sistema Tributario Español, Regulación Pública y Federalismo Fiscal. Hacienda Autónoma y Local.

Al cursar las asignaturas de la materia Economía Pública y Sistema Fiscal, los estudiantes podrán contar con amplios conocimientos del funcionamiento del sector público, que les serán de utilidad en su futuro

profesional, especialmente en todos los niveles de la administración pública, así como en las relaciones de las empresas con el sector público a través del conocimiento del sistema tributario y de los principales programas de gasto público.

La asignatura "Federalismo Fiscal. Hacienda Autonómica y Local" tiene dos partes diferenciadas. La primera parte, denominada Federalismo Fiscal, pretende familiarizar al estudiante con el uso de indicadores, enfoques y modelos que le permitan abordar el análisis de las relaciones fiscales intergubernamentales de cualquier país de estructura federal. En la segunda parte, se pretende explicar con detalle el funcionamiento del sistema español, formado por Comunidades Autónomas y Entidades Locales. Para poder analizar las virtudes y defectos del sistema español, se comparará su estructura con la de otros países federales.

a español, se comparará su estructura con la de otros países federales.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Per a cursar esta assignatura l'estudiant ha de conèixer el funcionament del sector públic, especialment pel que fa als nivells que ho componen i als principals capítols d'ingressos i gastos públics. Per això, és recomanable que l'estudiant haja cursat anteriorment l'assignatura Economia del Sector Públic.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1316 - Grau Economia

Aplicar els principis de l'anàlisi econòmica (decisió racional) al diagnòstic i a la resolució de problemes.

Capacitat de pensament crític.

Capacitat de treball en equip (incloent treball interdisciplinari).

Capacitat per a la cerca i l'anàlisi d'informació.

Capacitat per a la presa de decisions aplicant els coneixements a la pràctica.

Comprendre les actuacions i les funcions del sector públic en l'economia i el desenvolupament detallat de les diferents polítiques d'ingressos públics i els programes de despesa pública.

Comprendre les claus del funcionament de l'economia de mercat, la distinció entre raonaments normatius i positius i la diferència entre els conceptes d'equitat i eficiència.

Conèixer les mesures econòmiques per a la disminució de la desigualtat en la distribució de la renda i per a la reducció de la pobresa.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Distribució, identificació i mesura del poder fiscal

- 1.1. El sistema federal: perspectiva política i econòmica
- 1.2. Principis per a la distribució de les competències de gasto
- 1.3. Principis de repartiment del poder tributari
- 1.4. Identificació i quantificació del poder fiscal
- 1.5. Índexs de mesura relacionats amb el poder fiscal
- 1.6. Ètica i lleialtat institucional

2. Equilibris i desequilibris financers

- 2.1. Concepte i mesura de l'equilibri financer
- 2.2. Equilibri financer vertical i transferències de suficiència
- 2.3. Equilibri financer horitzontal i transferències d'anivellació
- 2.4. Una solució simultània per als dos desequilibris
- 2.5. Altres desequilibris interregionals
- 2.6. Classificació de les transferències

3. Els sistemes federals en la realitat

- 3.1. Sistemes descentralitzats amb escassa autonomia i sense mecanismes d'anivellació: Argentina i Mèxic
- 3.2. Sistemes descentralitzats amb escassa autonomia i amb mecanismes d'anivellació: Alemanya i Austràlia
- 3.3. Sistemes federals sense mecanismes d'anivellació: Estats Units i Brasil
- 3.3. Sistemes federals sense mecanismes d'anivellació: Canadà i Suïssa

4. L'administració territorial a Espanya

- 4.1. Comunitats autònomes
- 4.2. Nivell local
- 4.3. Relacions intergovernamentals
- 4.4. Distribució de competències i funcions de gasto
- 4.5. El gasto autonòmic i local en xifres

- 5.1. El Sistema Foral
- 5.2. El Règim Comú
- 5.3. Els ingressos no financers de poder exclusiu
- 5.4. Ingressos de poder compartit i tributs cedits

5. El finançament autonòmic

- 5.1. El Sistema Foral
- 5.2. El Règim Comú
- 5.5. Transferències incondicionades
- 5.6. Transferències condicionades
- 5.7. El finançament autonòmic en xifres

6. El finançament local

- 6.1. Potestats tributàries i ingressos locals
- 6.2. Els impostos municipals d'exacció obligatòria
- 6.3. Els impostos municipals d'exacció voluntària
- 6.4. Participació local en els tributs de l'estat
- 6.5. Transferències condicionades
- 6.6. El finançament local en xifres

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Pràctiques a l'aula	30,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	24,00
Preparació de classes	21,00
Preparació d'activitats d'avaluació	45,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

El desenvolupament de l'assignatura s'estructura fonamentalment entorn de les sessions teòriques i les sessions pràctiques. Segons el tipus de sessió (teòrica o pràctica) es triarà un mètode didàctic o un altre.

En les sessions teòriques, s'exposaran els principals continguts de cada un dels temes que componen l'assignatura. El mètode docent en les classes teòriques serà la classe magistral participativa. S'intentarà fomentar la participació i la discussió en la classe, a fi d'oferir a l'alumne una implicació directa amb el

contingut.

En les sessions pràctiques, el professor proposarà als alumnes situacions (reals o fictícies) que estos hauran de resoldre aplicant els conceptes teòrics apresos. Estes classes pràctiques es desenrotllaran seguint distintes estratègies docents en funció dels continguts discutits en la corresponent sessió teòrica.

responent sessió teòrica.

AVALUACIÓ

La matèria s'avaluarà a partir del següent procediment triple:

- 1.- Proves escrites consistents en un o més exàmens que constaran de preguntes teòriques i pràctiques.
- 2.- Avaluació de les activitats pràctiques a partir de l'elaboració de treballs, exposicions orals, resolució de problemes i la participació activa en les classes pràctiques.
- 3.- Avaluació contínua de l'estudiant, basada en l'assistència regular a les classes i activitats presencials, la seua participació i grau d'implicació de l'estudiant en el procés d'ensenyança-aprenentatge.
- 4.- El segon i el tercer procediment, presos conjuntament, suposaran almenys el 20% de la nota final de l'estudiant i no és recuperable.

an>recuperable.

BIBLIOGRAFIA

- AHMAD, E.; BROSIO, G. (2006): Handbook of Fiscal Federalism, Edward Elgar.
- ANDERSON, G. (2010): Una introducción comparada al federalismo fiscal. Marcial Pons, Madrid.
- GIMÉNEZ MONTERO, A. (2003): Federalismo Fiscal. Teoría y Práctica. Segunda Edición. Tirant Lo Blanch, Valencia.
- INSTITUT DE ECONOMIA DE BARCELONA (Varios años): Informe sobre Federalismo Fiscal, Institut d'Economia de Barcelona.
- MONASTERIO ESCUDERO, C.; SUÁREZ PANDIELLO, J. (1998): Manual de Hacienda Autonómica y Local. 2ª Edición. Ariel, Barcelona.
- SEVILLA SEGURA, José V. (2013): Lecciones sobre financiación pública de Estados

descentralizados, IEF, Madrid.

- BOADWAY, R. W. y SHAH, A. (2009): Fiscal Federalism. Principles and Practice of Multiorder Governance, Cambridge University Press, New York.